

Anna-Marie Kroes: 'I left my heart on Bonaire'

Kas die Arte opent voor het eerst zijn deuren in verband met een cultureel uitwisselingsprogramma. Anna-Marie Kroes die voorheen woonachtig was op Bonaire is de eerste gelukkige die dankbaar gebruik maakt van deze kans. Met een aantal originele schilderijen en tekeningen maar ook met prints op canvas toont zij het hoogtepunt uit haar oude werk dat zij op het eiland maakte. Is het een aanloop naar meer Kroes?

Tekst en foto's Christel Cosijn en Richelle van den Dungen Gronovius

[Landschap in oranje – blauw]

Het is zes uur. De zon hangt nog net boven de zee en begeleidt de muzikale omlijsting van de opening van de expositie 'I left my heart on Bonaire' bij Kas di Arte. Anna-Marie Kroes is blij dat gedeputeerde Nolly Oleana wat later is. Het geeft haar de kans de

laatste kaartjes met titels en prijzen bij haar werken te hangen. Na bijna tien jaar vindt ze het heerlijk om weer terug te zijn op haar geliefde Bonaire. Inmiddels is ze moeder geworden van een dochter en dat steekt ze niet onder stoelen of banken. Nadat de

gedeputeerde er om half zeven nog steeds niet is, besluit Jacky Bernabela de spits af te bijten. Ze introduceert op haar charmante wijze Anna-Marie aan het geringe maar geduldige publiek. Zelfverzekerd neemt de kunstenares uit Nederland het woord over en spreekt de belangstellenden toe. Ze vertelt over haar leven op Bonaire, de tijd waarin ze haar werken maakte, en over het verloop van haar leven daarna. Ze geeft ruitertlijk toe dat het haar moeilijk af gaat om haar kunst te verkopen. Emotioneel kan ze er slecht afstand van doen omdat haar werk is verbonden met haar verleden op Bonaire. Nog niet al haar werken hangen binnen. Een aantal canvasprints moet nog worden opgespannen. Ook is een deel van de collectie in het bezit van mensen die niet op het eiland zijn. Nu ze moeder is geworden, verlegt ze haar schilderonderwerp graag naar kinderen. Ze besluit haar speech dan ook met het uitgesproken verlangen om in de toekomst kinderen te schilderen. Bonaireaanse kinderen. Het publiek is verwachtingsvol. De belangstelling is gewekt. De expositie wordt geopend door Hubert Vis die samen met dochter Kroes een ballon doorprikt, wat een explosie van confetti tot gevolg heeft. Een feestelijke

opening. Kunstkeners en kunstminnaars staan op en begeven zich eensgezind naar binnen om zichzelf een mening over het werk te vormen.

[Opening expositie door Hubert Vis]

Een van de eerste blikvangers is een houten paneel met landschap in blauw en oranje. De een vindt het een goede ondergrond voor een schilderij en de ander ziet het als compleet. Een bezoeker die het geen gezellig idee vindt om een van haar vissen aan de muur te moeten hangen kruist zijn pad met iemand die de vissen juist ronduit geweldig vindt. Bijna iedereen ervaart haar zonnige drieluik als prettig, een enkeling als te gemakkelijk. Zoveel mensen zoveel smaken. Gelukkig is Kroes veelzijdig en schildert ze zowel landschappen en huizen, als dieren en

mensen. Hiervoor gebruikt ze verschillende technieken, mediums en ondergronden. Dat ze de wereld om zich heen wil weergeven is duidelijk maar hoe kijkt de bezoeker met een professioneel oog naar haar werk?

De landschappen zijn niet live geschilderd en zelfs herkenbaar uit een bekend fotoboek van Bonaire. De gelaagdheid van de schilderijen is uiterst mager, het geheel maakt een onvolwassen indruk, zo wordt geconcludeerd. Dit heeft misschien iets te maken met kunstopleiding Minerva, waar Kroes vroegtijdig afhaakte, maar het is duidelijk dat ze wel degelijk gevoel heeft voor kunstzinnige vorming. Techniek is immers te leren en moet je blijven ontwikkelen.

[Vis waar alles mee begon]

Als kind tekende ze al totdat ze in 1991 inderdaad op de Minerva-opleiding te Groningen belandde. In haar werken is de basistechniek vaak duidelijk aanwezig. Maar een echte kunstenaar

wordt nooit op een academie geboren. Die maakt het leven zelf tot zijn slijpsteen om zijn expressievermogen aan te scherpen. Wanneer je een virtuele blik werpt op haar niet getoonde werken op haar websites voel je een ongrijpbare zwaarte, afgewisseld door momenten van hoop en licht. Het lijkt soms alsof er meerdere personen aan het werk zijn geweest, zo verrassend verschillend zijn haar werken van temperament, kleur- en toonzetting. Een aantal bezoekers ervaart een dolende eenzaamheid. Een soort verstilde echo van een roep die niemand lijkt te horen. De desolate landschappen weerhouden je ervan naar binnen te stappen. De levende waterbron van Fontein heeft hier plotseling iets macabers. Je verwacht er ieder moment zombie-achtige wezens uit de waterbakken te zien springen, figuren zoals in het beroemde werk 'De Schreeuw' van Edvard Munch uit 1893. Deze Noorse schilder liep op een avond met zijn vrienden terug naar de stad en werd gegrepen door het landschap om hem heen dat naar hem schreeuwde, verdrinkend in het kleurspektakel van de ondergaande zon. Hij had een enorm liefdesdrama achter de rug. Later bracht hij deze depressieve ervaring over op doek.

Heeft Kroes wellicht een gelijkaardige pijnlijke liefdesverhouding achter de rug als Munch? Wellicht is dan haar dieptepunt terug te vinden in de duistere doeken van Fontein, de natuurlijke bron op weg naar Rincon. Een symboliek die ook is terug te vinden in de 'Eeuwige Bron'. Een meeslepende roman van Ayan Rand, over de architect Roark alias Frank Loyd Right. Het verhaal over de onmogelijke liefde van een man en vrouw, maar ook over de trouw van de kunstenaar aan zichzelf, het individualisme tegenover het collectivisme, omhelst door de creërende impulsen van de schepper, zonder concessies te doen aan authenticiteit. Schilderen is kijken. Kijken, dat in het meest gunstige geval over gaat in zien. Innerlijk zien. En wanneer de kunstenaar in het 'zienerstadium' komt, volgt kort daarna het inzicht zoals een skiër via de kabelbaan in de maagdelijke skipiste aankomt om zijn euforische afdaling te maken, blind afstormend op het onbekende. In deze onthullende nieuwe waarheid krijgt de expressievorm van de kunstenaar vrij spel en vormt het de sleutel tot de volgende waarheid.

Het lijkt alsof de schilderijen van Anna-Marie Kroes het zienerstadium niet

bereiken. Haar geschilderde werken blijven log en verlaten van God en iedereen. Een zwaarte die vreemd genoeg totaal niet is terug te vinden in haar fijne tekeningen en pastels. De potentiële kracht van Kroes ligt duidelijk in potlood en pastel. De uiterst fijne tekeningen doen de bezoeker stilstaan, gevangen door haar betoverende fragiele lijnenspel dat zich als een net over de kijker heen plooit. Een fijnheid die je terugvindt in schetsen en studies van grootmeesters als Rembrandt en Leonardo da Vinci.

[Fontein op weg naar Rincon]

De collectie van haar tentoongestelde werken in Kas di Arte en het werk op haar websites wekken een zoekende indruk. Zoekende naar haar eigen kracht? Ze lijkt te aarzelen om nieuwe wegen in te slaan. Ontbrekende daadkracht om te durven doen, niet los willen laten wat ze al kent, te veel terend op het verleden. Wellicht kan een goede leermeester haar stimuleren, uitdagen en begeleiden. Iemand die haar structuur biedt, die ze

vertrouwt en bij wie ze haar talent, dat ruimschoots aanwezig is, veilig kan ontwikkelen. Het is aan het publiek om deze kunstenares uit te dagen haar nieuwe stappen te zetten. Nieuwe stappen die kunnen leiden tot een sprong in het diepe, een sprong in haar

eigen Fontein. De tijd zal leren waar Anna-Marie Kroes voor zal tekenen.

De expositie is doorlopend geopend van 17.00 tot 21.00. Voor meer informatie:

www.kroesart.com of www.kroesart.nl